

ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΟΣ ΠΟΙΗΤΙΚΟΣ ΑΓΩΝ

ΚΡΙΣΙΣ ΤΩΝ ΑΓΩΝΟΔΙΚΩΝ

Συνέχεια και τέλος· ῥθε σελ. 1

Δέκα ὀργυιαῖς ἅπ' τὸ σεράγι μακρυὰ
εἶδε πῶς τὸ καίκι ἐσταμάτησε
γιὰ νὰ γλυτώσῃ τὴν ταλαίπωρην Χρυσῇ.

Οὕτω λοιπὸν ὁ Διάκος, ἄγων τὴν πολυτιμὴν
λείαν, καταφεύγει εἰς Ὁλυμπον, εἰς τὰ ἀπρόσ-
βατα λημέρια του. Ἀλλ' ὁ πανούργος πασᾶς
διασπείρει εἰς Ἰωάννινα, ὅτι ὁ Διάκος ἀπήγαγε
τὴν κόρην εἰς τὰ βουνὰ ἵνα τὴν ἀτιμάσῃ.

Πιστεύουν οἱ ἄρματωλοὶ τὸ φεῖδι καὶ πηδῶνε
πάνω 'ς τὸ γέρο Ὁλυμπο μ' ἀδέρφια νὰ πιασθοῦνε.
Ἐμπρὸς των τρέχει ἕνας νηὸς, ποῦ τὰ βουνὰ γνωρίζει,
σὰν ἔξυπνο λαγωνικὸ κάθε σπηλιὰ σκαλίζει.
Εἶνε ὁ Νῆκος· τὴ Χρυσῇ ὠρίσθηκε νὰ σώσῃ.

Κατόπιν ἐπάγεται ὁ ποιητὴς τὸ ἐξῆς καλὸν
λυρικὸν ᾄσμα ὅπερ ὅμως συνδέεται χαλαρῶς
πρὸς τὴν διήγησιν:

Τί εἶν' ὁ κόσμος; πᾶς χωράφι
ὅπου ὁ Χάρος ἀλετρίζει,
τὴν τύχη μας 'ς τὸ χῶμα γράφει
καὶ ἄπονα μᾶς ἀλωνίζει.

Κεντᾶ τὸ μαῦρο τὸ ξευγάρι
καὶ τὸ ἀλέτρι ξερρίζονει.
μαζί με τ' ἄγριο χορτάρι
ὅ,τι καλὸ ἐκεῖ φυτρώνει.

Ποιὸς θὰ νὰ πῇ τοῦ νοικοκύρη
ἕνα χωράφι νὰ μὴ σκάψῃ,
καινούργιο σπόρο νὰ μὴ σπείρῃ
γιατὶ δυὸ λούλουδα θὰ βλάψῃ;

Ἄδικος, δίκαιος εἶνε νόμος
ὁ θάνατος ἀδέλφια. Θάρρος
ὀλίγος τῆς ζωῆς ὁ δρόμος
καὶ βιαστικὸς ὁ μαῦρος Χάρος.

Ἄρματωλοὶ καὶ κλέφται συγκρούονται· ἡ
Χρυσῇ σπεύδει εἰς τὴν συμπλοκὴν, ἀλλ' εἶνε
ἀργά.

Πρὶν ἀκουσθῇ ἡ φωνὴ τῆς, μὴ φαίμακερῇ
εἶχε σφυρίζει σφαῖρα, καὶ 'ς τὸ πλάγι τῆς
ἔπεσ' ὁ Διάκος, καθὼς πέφτει πλάτανος,
ὅπου τὸν κόφτει τὸ πελέκι σύρριζα.

Ἀλλ' ὁ δόλος τοῦ πασᾶ ἀπεκαλύφθη ταχέως,
οἱ ἄρματωλοὶ ἐθρήνησαν τὸν τίμιον Διάκον,
καὶ ὁ Νῆκος ἐνυμφεῦθη τὴν Χρυσῇ.

Τοιαύτη εἶνε ἡ ὑπόθεσις, τῆς ὑποίας ἡ διή-
γησις, κατατεινομένη εἰς μῆκος, στερεῖται γορ-
χότητος καὶ ἐκπίπτει ἐν πολλοῖς εἰς πεζολογίαν,
ἡ δὲ πλοκὴ εἶνε πῶς βεβιασμένη καὶ μυθιστο-
ρικὴ. Ἐν τούτοις τὸ ποίημα εἶνε ἄξιον λόγου
διὰ τινὰ καλὰ λυρικά χωρία καὶ τὴν ποιικιλίαν
τοῦ μέτρου.

Ἐνα τραγούδι ἀπελπισμένο. Τὸ ποίημα
τοῦτο διακρίνεται διὰ τοὺς βέροντας στίχους,
τὸν πλοῦτον τῆς ὁμοιοκαταληξίας καὶ τὴν περὶ
τὴν μορφήν ἐπιμέλειαν. Ἡ ποίησίς του ὅμως,

ἂν καὶ δὲν στερεῖται ἀληθῶν τινῶν εἰκόνων καὶ
ὀρθῶν ἐννοιῶν, καταλήγει εἰς μονοτονίαν, εἰς
κοινούς τόπους. καὶ εἰς ἀνικαρὴν ταυτολογίαν.
Σπανίως ἡ ἀπελπισία τοῦ ποιητοῦ ἐκδηλοῦται
εἰς τόνους ἀληθοῦς καὶ ἐπομένως συγκινοῦντος
πάθους· ἐκτὸς δὲ τούτου, ἡ αἰτία τῆς ἀπαισιο-
δοξίας του δὲν εἶνε ἐπαρκὴς καὶ ἀποχρῶσα·
ἐφαντάσθη τὸν κόσμον ὠραιότερον ἢ ὅ,τι εὑρεν
αὐτόν, τὸν ἔρωτα διαρκέστερον, καὶ ταῦτα ἐκ-
φράζει διὰ πολλῶν στίχων, ἄνευ πυκνότητος
ἐννοιῶν, ἄνευ πρωτοτυπίας, καὶ δὴ ἐπὶ θέματος,
ὅπερ πολλοὶ καὶ περιφανεῖς ποιηταὶ τοῦ παρόν-
τος αἰῶνος ἐξήντησαν. Ἐν τούτοις δὲν δυνάμε-
θα ν' ἀρνηθῶμεν εἰς τὸν συγγραφεῖα ποιητικὰ
προσόντα ἀναμφισβήτητα, διαφαινόμενα πολ-
λαχοῦ τοῦ ἔργου του, ὡς μαρτυροῦσιν αἱ ἐπό-
ναι στροφαί:

Τ' ἀηδόνι μ' ἀποξύπνησε τὸ πλάνο
μὲ τὰ χαριτωμένα του λαλήματα,
κ' ἡ μάνα μου μὲ τὰ γλυκὰ φιλήματα,
ποῦ ἄφινε 'ς τὸ μέτωπό μου ἐπάνω.

Ἐξύπνησα, δὲν εἶχε ξημερώσῃ
καλλίτερα ποτὲ νὰ μὴ ξημέρουν,
κ' ἡ δροσερὴ αὐγὴ νὰ μὴ φανέρονε
'ς τὰ μάτια μου τὴν εὐμορφίαν τῆς τόσῃ.

Σ τὴ δύσι τὸ φεγγάρι τραθηγμένο
κοκκινωπὴ τὴ φύσι ἐχρωμάτιζε,
καὶ κάτω του 'ς τὸ πέλαγος σχημάτιζε
ποτάμι, σὰν κ' ἐκεῖνο φλογισμένο.

Ἡ νύκτα μὲ τὴν ὕστερη πνοή της
μὲ ἀρμονία τὰ κλαδιά ἐτίραζε
καὶ μόλις 'ς τὸ βουνὸ ἐγλυκοχάραζε
σιγὰ σιγὰ τὴ μέρα ὁ πλανήτης.

Ὁ ἥλιος βγῆκε· τ' οὐρανοῦ ἡ ἄκρη
καὶ τοῦ βουνοῦ ἡ κορυφὴ χρυσώθηκε,
καὶ σὰν διαμάντι ἔλαμψε καὶ ἀπλώθηκε
'ς τὰ χόρτα τῆς δροσιᾶς τὸ κάθε δάκρυ.

Σ τὸν οὐρανὸ, 'ς τὴ θάλασσα, 'ς τὰ δάση
μὲ χρώματα γλυκὰ τὸ φῶς ἐχύθηκε·
τί μαγευμένος κόσμος ἀναστήθηκε!
πρῶτη φορὰ ποῦ ἐγνώριζα τὴν πλάσι.

Καὶ περαιτέρω:

Ὁ παγωμένος ἄνεμος μὲ δέρνει
'ς αὐτὸν τὸν κόσμον, ποῦ γυρίζω μόνος μου,
κι' αὐτὸς ὁ ἀτελείωτος ὁ πόνος μου
μὴ ἡδονὴ εἰς τὴν ψυχὴν μου φέρνει.

Ναί, ὅσο τὸ ἀστὲρι μου θολώνει,
ἡ ἐρημιὰ γλυκύτερη μοῦ φαίνεται
καὶ ἡ καρδιά μου κάποτε ευφραίνεται
μέσ' 'ς τὸ σκοτάδι ποῦ τὴν σαβανώνει.

Μᾶς φέρνει ἡδονὴ καὶ μᾶς μεθάει
κ' ἡ δυστυχία, σὰν τὴν εὐτυχία μας,
καὶ πλανεμένη τότε ἡ φαντασία μας
σὲ νέους κόσμους πάλι μᾶς πετάει.

"Ω! πόσο, πόσ' ώραῖα μὲ τὴν πλάνη
ξεχάνουμε τὰ βάσανα ποῦ ἔχουμε.
καὶ πόσο 'μπρὸς εὐτυχισμένοι πρέχουμε
ἐκεῖ, ποῦ κ' εὐτυχὴς ποτὲ δὲ φθάνει.

Αἱ στροφαὶ αὗται εἶνε καλαί, ἀλλ' ἀνεπαρ-
κεῖς πρὸς διαφώτισιν τῆς βαθείας ἀληθείας, ὅτι
ὁ δυστυχὴς εὐρίσκει τὴν χαρὰν εἰς τὴν ἰδίαν
δυστυχίαν. Μαργαρίτας ποιήσεως θὰ ἐξῆγεν
ὁ ποιητὴς ἂν ᾔθελεν, ἢ ἂν ἠδύνετο νὰ ἐμβα-
θύνῃ εἰς τὰ ἄδυτα τῆς ἰδέας ταύτης. Ἀλλὰ τὸν
θησαυρόν, ὃν ἀνεύρεν, ἠρκέσθη νὰ ψύσῃ μόνον
ἄκροις δακτύλοις.

Πλουσιωτέραν ἔχει τὴν ποιητικὴν φλέβα ὁ
ποιητὴς τῶν Ἀγροικῶν. Στίχοι δημῶδεις
κατὰ τὸ πλεῖστον ἄπταιστοι, φαντασία καὶ
χαρὶς καὶ ἄρωμα δημῶδους ποιήσεως, εἶνε παν-
ταχοῦ τοῦ ἔργου ἐπικεχυμένα. Ἀναστρέφεται
εἰς τὸν εὐδαίμονα, μαγικὸν κόσμον τῶν παρι-
δόσεων καὶ γράφει τὸν «Ἥλιο καὶ τὴν Νύχτα»,
«τὴν Νησιωτοπούλα», ἥτις μᾶς ἐνθυμίζει τὰ καθ'
Ἡρώ καὶ Λέανδρον τοῦ Μουσαίου, «τὸ Νεραϊ-
δόπαιδο», «τὴν Τραγουδίστραν καὶ τὸν Βασι-
ληᾶ», καὶ «τὴν Ποδιά τῆς Μαριῶς», ἥτις ἔχει
ὁμοιότητα πρὸς τὴν Στρυχοπούταν. Ἀλλ' ἡ πολ-
λὴ προσήλωσις εἰς τὰ δημῶδη πρότυπα ζημιᾷ
τὸν ποιητὴν, ὅστις φαίνεται δὲν ἐχειραφετήθη
ἀκόμῃ, ὥστε νὰ τανύσῃ τὰ πτερὰ τοῦ ἐλευθέρως
πρὸς τὸν εὐρύν καὶ ποικίλον κόσμον τῆς ποιη-
σεως. Ὁμοιάζει τὸ πτηνόν, ὅπερ γεννηθὲν ἐντὸς
εὐθαλοῦς ἀγροῦ, δὲν ὑποπτεῖται ἔτι ὅτι πέραν
τῶν φραγμῶν αὐτοῦ διανοίγεται ἡ μεγάλη,
ἐλευθέρα, περικαλλὴς φύσις. Ἰσως ἄλλοι ἀ-
σμενίζουσιν εἰς τὴν μέχρις ἐλαχίστων λεπτομε-
ρειῶν ἀπομίμησιν τῆς δημῶδους γλώσσης καὶ
τοῦ δημῶδους ὅφους· ἡμεῖς ὅμως φρονοῦμεν ὅτι
ἡ τοιαύτη ἀκρίβεια, ὁ τοιοῦτος ζήλος καὶ μι-
κρολόγος εἶνε καὶ ἀλυσιτελής. Πρῶτον μὲν διότι
τὰ οὕτω γραφόμενα ποιήματα θὰ ἔχωσι πάντοτε
τοιαύτην τινὰ σχέσιν πρὸς τὰ γνήσια δημοτικὰ,
οἷαν τὰ τεχνιτὰ ἄνθη πρὸς τὰ φυσικὰ. Δεύτε-
ρον δὲ διότι ἡ καλλιέργεια τῆς δημῶδους γλώσ-
σης, ὅπως καταστῇ ὄργανον τῆς καθόλου ποιή-
σεως, οὐδαμῶς προάγεται κατ' αὐτὸν τὸν τρό-
πον. Ὁ Ἕλλην ποιητὴς σήμερον δὲν πρέπει νὰ
εἶνε μόνον δημιουργὸς ποιημάτων, ἀλλὰ καὶ
δημιουργὸς γλώσσης, ἥς κυρίως ἔχομεν ἀνάγκην.
Διότι ἡ μὲν καθαρῶς εἶνε ἀκατάλληλος, ἡ
δὲ δημῶδης ἀνεπαρκής· καὶ εἶνε μὲν αὕτη ἀρ-
μοδιωτέρα πρὸς ποίησιν, ἀλλὰ τίνι τρόπῳ θὰ
πλουτισθῇ, ὥστε νὰ ἐκφράζῃ τὰ ὑψηλότερα
διανοήματα καὶ τὰ βαθύτερα συναισθήματα
τοῦ σημερινοῦ ἀνθρώπου; Τοῦτο θὰ διδάξῃ εἰς
τὸν ποιητὴν τὸ ἴδιον ἐαυτοῦ δαιμόνιον καὶ θὰ
συντελέσῃ ἡ πάροδος τῶν χρόνων. Ἐν τέλει
προτρέποντες τὸν χαρίεντα ποιητὴν τῶν Ἀγρο-
τικῶν νὰ δοκιμάσῃ εἰς τὸ στάδιον τῆς γλώσσης

τὴν ἐμπνευσιν τοῦ δαιμονίου του, ἀναγινώσκο-
μεν ἐκ τῶν ποιημάτων αὐτοῦ «τὴν Ποδιά τῆς
Μαριῶς»·

Ἡ ποδιά τῆς Μαριῶς.

Πλένει ἡ Μαριῶ ἔς τὸν ποταμό, πλένει τὰς φορεσιὰς της,
Κ' ἡ ὁμορφίαις της λάμπουνε, κ' ἀστράφτουν ἔς τὸ κορ-
μὶ της

Ἀράδες τ' ἀσημόκουμπα κ' ἀράδες τὰ γιουρντάνια,
Καὶ ἔς τὰ καθάρια τὰ νερὰ τὰ πόδια της ἀσπρίζουν
Σὰν νάταν μὲ τριαντάφυλλα καὶ γάλα ζυμωμένα.
Περνοῦν ἐκεῖθε πιστικοὶ καὶ κυνηγοὶ διαβαίνουν.
Κι' ἄλλοι τὴν λὲν Διογέννητη, ἄλλοι τὴν λὲν Νεράϊδα.
Πέρασε κ' ἓνας σταυραστὸς, πέρασε ἀπάνω ἀπάνω,
Καὶ σὰν νὰ νοιάστηκε κ' αὐτὸς τὴν ὁμορφίαν τῆς κόρης,
Χαμήλωσε ὡς ἔς τὸν ποταμὸ κ' ἀρπάζει τὴν ποδιά της,
Τὴ λαχουριά της τὴν ποδιά, τὴ χρυσοκεντημένη.
Ποῦς ξεμπλιάσει ἀπάνω της τὸν οὐρανὸ μὲ τάστρα.
Καὶ σκούζει ἡ ἄμοιρη Μαριῶ καὶ κλαίει τὴν ποδιά της.
Ὁ σταυραστὸς μεσουραίνει χάθηκε μὲς ἔς τὰ ἀστέρια.
Σὲ ἴλαις μέραις ὕστερα τὰράχθηκεν ἡ χώρα.
Παγὰν πῆραν τὰ χωριὰ τοῦ βασιλιᾶ οἱ ἀνθρώποι
Καὶ δείχνουνε ἔς τὰς λυγραίς ποδιά γεμάτη ἀστέρια·
Καὶ ἔσποιας πιάσῃ τὸ κορμὶ, καὶ ὅποια τὴν πῆ δική της,
Ἐκείνη θὰ τὴν πάρουνε μαζί τους ἔς τὸ παλάτι.
Πέρασαν, πέρασαν χωρὶς τὸ βασιλεῖα οἱ ἀνθρώποι,
Δείχνοντας τὴ χρυσὴ ποδιά, κ' οὔτε κ' εὐρέθῃ κόρη
Νὰ τῆς ταιριάξῃ ἔς τὸ κορμὶ καὶ νὰ τὴν πῇ δική της.
Καὶ τῆς Μαριῶς πᾶν τὸ χωριὸ καὶ δείχνουνε ἔσταις κόρας
Ἀράδα ἀράδα τὴν ποδιά, καὶ τὴν γνωρίζουν ὅλας.
Μέσα ἔς τὰς ἄλλαις ἔρχεται καὶ τῆς Μαριῶς ἡ ἀράδα,
Καὶ κοκκινίζει ἀπὸ χαρὰ καὶ παίρνει καὶ τὴν ζώνει,
Τῆς γνωρίζουνε μὲ μιὰς τὸν βασιλεῖα οἱ ἀνθρώποι.
Καὶ τῆς παίρνουνε μαζί, τὴν φέρουν ἔς τὸ παλάτι.
Παίρνουν αὐτοὶ τὸ τάμμα τους, κ' ὁ βασιλεὺς τὴν κόρη.

Καὶ ἥδη εἰσερχόμεθα εἰς χώραν ὅπου ἡ βλα-
στησις εἶνε ἀκραιότερα καὶ τὰ ἄνθη πλουσιώ-
τερα. Ζωογόνος αὖρα ἀναψύχει τὰ στήθη μας,
καὶ ἠδύνουσι τὰς ἀκοὰς μας ἀληθεῖς ποιητικοὶ
φθόγγοι, οὓς ἀναδίδει ἡ δημῶδης λύρα ποιη-
τῶν ἐμπνευσμένων. Μεταξὺ τῶν λοιπῶν συνα-
γωνιστῶν—ἐξαιρουμένου τοῦ ποιητοῦ τῶν «Ἀ-
γροτικῶν»—καὶ τῶν τελευταίων τούτων νομίζει
τις ὅτι μεσολαθεῖ μέγα χρονικὸν διάστημα.
Ἐκεῖνοι μὲν εἶνε ἡ ἀσθενὴς ἀπήχησις τοῦ πα-
ρελθόντος, οὗτοι δὲ τὸ παρὸν καὶ τὸ εὐέλπι
προανάκρουσμα τῆς μελλούσης ἐλληνικῆς ποιή-
σεως, ἥτις ἀνετέλλει ἀληθὴς καὶ τολμηρά,
ἀναβαπτιζομένη εἰς τὰ νεοποιὰ νάματα τῆς
δημῶδους γλώσσης. Ἡ γλώσσα αὕτη ἡ σφρι-
γῶσα ἐν τῇ ἀγνότητι, περικαλλὴς ἐν τῇ τα-
πεινοφροσύνῃ αὐτῆς ὀρεσίβιος παρθένος, ἡ γεν-
νηθεῖσα μετὰ τῶν παλμῶν καὶ ὄνειρων τῶν
πατέρων μας εἰς τὰς σκιὰς τῶν δασῶν καὶ
εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων, ἡ βαυκαληθεῖσα
ὑπὸ τοῦ ψιθυρίσματος τῆς ἐλάτης καὶ τῶν βυά-
κων καὶ τοῦ φλοίσθου τῶν κυμάτων, ἡ γλώσσα
ἐν ἡ συνελήφθημεν καὶ προσεδέψαμεν τὴν φω-
τοβόλον πλάσιν καὶ τὸν γαλανὸν οὐρανὸν τῆς
παιδείας μας, ἡ γλώσσα ἐν ἡ ἐδόσαμεν καὶ
ἐλάβομεν τὸ πρῶτον μητρικὸν φίλημα, ἡ γλώσ-
σα ἐν ἡ ἠσθκνήθημεν καὶ ἀγκηπήσαμεν.

Ποίαις μορφώσεως εἶνε δεκτικὴ ἡ γλώσσα
αὕτη, καταφρονεῖται ἐκ τῶν δύο ἐπομένων ποιη-
μάτων, τῆς καλλίστης ξυνωρίδος τοῦ ἐφετεινοῦ

ἀγῶνος, εἰς τὴν ἀνάλυσιν τῶν ὁποίων εἰσερχόμεθα.

Τὰ Μάτια τῆς Ψυχῆς μου ἐπιγράφεται ἡ μία συλλογή, φέρουσα τὸν τίτλον ἐκ τοῦ πρώτου αὐτῆς ποιήματος, ὅπερ εἰς διστίχα βαθείας ἐμπνεύσεως ἐξεικονίζει τὴν εἰς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς τοῦ ποιητοῦ ἐδρεύουσαν φωτεινὴν, δημιουργικὴν καὶ προφητικὴν δύναμιν:

᾽Σ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς μου, ποῦ πάθη ταπεινά
δὲν ἔχουν τόπο, νοιώθω δυὸ μάτια φωτεινά.

Καὶ βλέπω τὰ κρυμμένα, τ' ἀθώρητα θωρῶ,
τὸν ἄνθρωπο, τὴν πλάσι, τ' ἀστέρια τὸν καιρό.

Χειροπιαστὰ ξανοίγω τὰ πλάσματα τοῦ νοῦ
κ' ἐπάνω μου σκυμμένους ἀγγέλους τοῦρανοῦ.

᾽Σ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς μου, τὰ πλέον μυστικὰ
ὀλανοιγμένα νοιώθω δυὸ μάτια ἁρμονικά.

Κι' ὅλο μ' ἐκεῖνα βλέπω μιὰ λύρα μαγική...
Ὡμίε, τὰ δάχτυλά μου δὲν φθάνουν ὡς ἐκεῖ.

Διαβάζω 'ς τὸ βιβλίο τῆς φύσεως τὸ τρανὸ
κάθε στυστὸ ψηφίο καὶ νόημα σκοτεινόν.

Ἐν μόνον παρατηροῦμεν ἐνταῦθα· ὅτι τὸ ἐν εἶδει ἐπὶ τοῦ ἐπανερχόμενον διστίχον:

᾽Σ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς μου κτλ.
ἐπαναμβάνεται ὑπὲρ τὸ δέον συχνά, ἐξάκις δὲ τὸ ἡμιστίχον:

νοιώθω δυὸ μάτια μυστικά.

Τὸ ποίημα « ἡ Ἀλήθεια » εἶνε μὲν ἐπίσης ἄξιον λόγου, ἀλλὰ καθόλου ἐξεταζόμενον εἶνε κατώτερον τοῦ ὕψους τοῦ θέματος, ἀνταξία τοῦ ὁποίου εἶνε μόνον ἡ ἐξῆς ὠραία στροφή:

Ὁ Ἀρχιμήδης σὲ ζητᾷ 'ς τοὺς κύκλους του, ὁ Σωκράτης
σ' ἀκοεῖ σὲ μιὰ κρυφῇ φωνῇ, σὲ βρίσκει ὁ Σπαρτιάτης
ὅταν χυμᾷ 'ς τὸν πόλεμο καὶ στέκει καὶ πεθαίνει.
Σὲ βλέπει ὁ γέρος θλιθερὰ 'ς τοῦ μνήματος τὰ σκότη,
καὶ 'ς τὴν ἀφρόνιστη ζωὴ καὶ 'ς τὴν ἀγάπη ἡ νιότη
κι' ὁ δίκαιος 'ς τὴν ἀρετὴ ποῦ ζῇ συχνὰ κρυμμένη.

Τρίτον ποίημα τῆς συλλογῆς εἶνε « ἡ Ξενιτεμένη », ποίημα περιέχον ποιητικὰς καλλονάς, ἀλλ' ἀτημέλητον καὶ μακρὸν καὶ χαλαρὸν. Ξενιτεμένην ὀνομάζει ὁ ποιητὴς τὴν ἐν τῷ μουσεῖῳ τοῦ Λούβρου κατατεθειμένην Ἀφροδίτην τῆς Μήλου.

Σ' ἓνα παλάτι ἄρχοντικό, 'ς τὸ ξακουστὸ Παρίσι
ξενιτεμένην βρίσκειται κι' ἀφθαρτὴ βασιλεύει
μαρμαροκόκκινη θεά, τῆς Μήλου ἡ Ἀφροδίτη.
Ἀπὸ μπροστά της ὁ καιρὸς περνάει, δὲν τὴν ἐγγίζει,
τὰ μάτια της δὲν δέχονται τὸ φῶς ἀπὸ τὸν ἥλιο,
καὶ λάμπουν ὅλα γύρω τους ἀπ' τὴ δική τους λάμψη·
τὰ μάτια της τ' ἀδάκρυτα 'ς ἄλλους τὰ δάκρυα φέρνουν,
τὰ στήθη της τ' ἀμάραντα καρδιόχτυπο δὲν ἔχουν,
ὅμως ραγίζουσι καρδιάς καὶ γόνατα λυγίζουν·
τὰ χεῖλιά της τ' ἀγέλαστα τοὺς πονηροὺς φοβίζουν,
καὶ τὰ κομμένα χεῖριά της βαθεῖα ἡ καρδιάς τὰ νοιώθουν
νὰ ἱερροῖδον στοχασμοὺς ἀνάξιους, φαῦλα πάθη.
Καὶ τὸ παλάτι εἰς ἐκκλησίαν ποῦ ἀντὶ βωμοὺς κ' εἰκόνες
κρατεῖ τὸν ἴδιο τὸ θεὸ μῆσα φανερωμένο,
κι' ὅλο ἀπὸ Νότο καὶ Βορῆα κ' Ἀνατολὴ καὶ Δύσι
μπροστά της κόσμος σέρνεται γιὰ νὰ τὴν προσκυνήσῃ.

Ἔρχεται καὶ ὁ ποιητὴς καὶ πίπτει πρὸ τῶν ποδῶν της, παρακαλῶν αὐτὴν νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ νὰ μὴ καταφρονήσῃ τὴν γλῶσσάν του· διότι

οἱ ποιηταὶ ποῦ τώρα
μὲ τὰ τὰ συντερίμια ἀπόμειναν 'ς τὴν ἔρημην Ἑλλάδα,
λαλοῦν μὲ γλῶσσα ἐλεύθερη κι' ἀπλαστὴ καὶ βουήσια,
ἀλλὰ γλυκεῖα καὶ γνώριμη 'ς τὰ θεῖα τ' αὐτιά σου,
γιατὶ 'ναι γλῶσσα τῆς ζωῆς καὶ γλῶσσα τῆς ἀλήθειας.

Μέχρι τινὸς τὸ ποίημα βαίνει καλῶς, ἀποπνέον ἀληθὲς αἶσθημα· ἀλλὰ παρ' ἐλπίδα χαλαροῦται καὶ πίπτει. Ἡ παρομοίωσις τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὸν Ἀδωνιν δὲν ἀρμόζει· ἡ Ἑλλάς δὲν ἀναμνέει τὴν Ἀφροδίτην ὅπως ἀναστήσῃ αὐτὴν ἐκ νεκρῶν, ἀλλὰ τὴν ἐπιστήμην καὶ τὰς τέχνας. Οὐδὲ εἶνε δυνατόν ἡ θεὰ τοῦ ἔρωτος, κατὰ τὴν ἐκφρασιν τοῦ ποιητοῦ.

νὰ πλάσῃ ταῖς καρδιαῖς μας
ἀγναῖς, διπλοθεμέλιωταις, ἀφθαρταῖς ἐκκλησίαις,
καὶ νὰ ἐμπνεύσῃ ἡμῖν δύναμιν

γιὰ τὰ μεγάλα ἔργα.

Πολύ ὠραιότερα, κατὰ τὴν ἡμετέραν γνώμην, θὰ ἦτο « ἡ Ξενιτεμένη », ἂν ὁ ποιητὴς καθέκευε τὴν θεὰν νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν ἐγκαταλελειμμένην πατρίδα της οὐχὶ ὡς Ἀφροδίτην, ἔστω καὶ τὴν Οὐρανίαν, ἀλλ' ὡς θεὰν τοῦ καλοῦ ἐν τῇ τέχνῃ, ὡς τὸ ἰδεῶδες τῆς καλλιτεχνίας, ἥτις θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸν χρυσοῦν αἰῶνα, τοῦ ὁποίου τὴν παρέλευσιν εἰλικρινῶς θρηνεῖ ὁ ποιητὴς. Ὡς ἔχει νῦν τὸ ποίημα φαίνεται ἡμῖν ἀγαλμα τοῦ ὁποίου ἡ μὲν κεφαλὴ εἶνε ὠραία, τὸ δὲ λοιπὸν σῶμα ἀμελῶς καὶ ἀσυμμέτρως ἐξεργασμένον.

Ἐτερον καλὸν ποίημα τῆς συλλογῆς ταύτης εἶνε « οἱ Θεοί ». Καὶ ἐν τούτῳ ὡς καὶ ἐν τοῖς προμνημονευθεῖσι ποιήμασι, καταφθάνεται ἡ βαθεῖα φιλοσοφικὴ ἀντίληψις τοῦ ποιητοῦ. Ἀλλ' ἡ φιλοσοφία του ὅμως ἐνταῦθα δὲ πηγαίνει ἐξ ἐλευθέρως ποιητικῆς ἐμπνεύσεως, ἀλλὰ τὸν ἀντικεινὸν ἡ ποίησις του ἀντλείται ἐκ τῆς γνωστῆς καὶ πολλαχῶς ἐκφρασθεῖσης ιδέας, ὅτι ὁ ἀρχαῖος κόσμος εἶνε ἡ ἐνσάρκωσις τῆς λατρείας τοῦ καλοῦ καὶ ὠραίου, ὁ δὲ χριστιανικὸς ἡ ἀποθέωσις τοῦ ἠθικοῦ ἀνθρώπου, τοῦ ἀγαθοῦ. Οἱ θεοί, ὡς ἐπιγράφεται τὸ ποίημα, εἶνε ἡ Ἀφροδίτη καὶ ὁ Ἰησοῦς, τὸ ὠραῖον καὶ τὸ ἀγαθόν.

Ἡ πρώτη ἀπὸ τῆς θάλασσης τὴν τρισευθετὴ ἀγκάλῃ,
τῶν ἀστεριῶν ἀστέρι,
ἀφρόπλαστῃ, ἡλιοστάλαχτῃ γεννιέται καὶ προβάλλει
ρόδα καὶ χαῖδια κλεῖ 'ς τὸ κάθε χεῖρ.
Κ' ἡ δευτέρη... Σ' ἐνὸς βουνοῦ ραχοῦλα ἀνταριασμένη,
μαρτυρικός, ὠραῖος,
φορεῖ στεφάνι ἀκάνθιο, σκύβει, βογγάει, πεθαίνει,
εἰς τὸν σταυρὸν ἐπάνω ὁ Ναζωραῖος.

Πρὸ τῶν περιλαμβανῶν αὐτῶν εἰκόνων, αἵτινες ἐξαστράπτουσιν ἐνώπιόν του εἰς τὰ βάθη τῶν αἰώνων, ἐπισκιαζοῦσαι πάντα τὰ ἀνθρώπινα

μεγαλεῖα, αἰσθάνεται ὁ ποιητὴς ἀναβαίνουσιν
ἐκ τῶν μυχῶν τῆς καρδίας προσευχὴν,

Ἔτσι μὲ πόνο χριστιανοῦ κ' εἰδωλολάτρου πόθο
μαζὶ παράξενα ζευγαρωμένη.

ὦ! χαῖρε, ποῦ τ' ἀνθρώπινο κορμὶ ἀποθεόνει,
οὐρανογεννημένη!

Καὶ σύ, Χριστέ, ποῦ τῆς ψυχῆς πατρίδα φανερόνεις,
καινούργια, ὄνειρεμένη!

ὦ! χαῖρε, ποῦ γεννήθηκες γιὰ μᾶς μὲ γέλοιο πλάνο
τὸ μαγικὸ σου στόμα,
καὶ σὺ ποῦ πέθανες γιὰ μᾶς καὶ 'ς τὸν Σταυρὸν ἐπάνω
μ' ἀγάπης λόγια ἀκόμα!

Οὕτω προβαίνει τὸ ποίημα εἰς στίχους μὴ
ἐκφράζοντας μὲν πρωτοτύπους ιδέας, ἀλλὰ
σεμνοὺς καὶ περιπαθεῖς καὶ συγκεντρούντας, ὥς
ἐν φωτεινῇ ἐστίᾳ, μετὰ δυνάμεως καὶ βροχύτη-
τος τοὺς ἐξέχοντας χαρακτηριστῆρας ἀμφοτέρων τῶν
θεῶν, καὶ καταλήγει εἰς τὰς ἐξῆς ἀληθεῖς στροφάς:

Κι' ἂν καμμιά 'μέρα ὁ ἄνθρωπος σηκώσῃ τὸ κεφάλι
ὥς τὰ οὐράνια ὕψη,
καὶ κάθε δύναμι ἀρνηθῇ καὶ τοὺς θεοὺς προσβάλλῃ
καὶ τοὺς βωμοὺς συντρίψῃ,
καὶ κρεμισμένοι ἀπὸ 'ψηλὰ οἱ θεοὶ 'ς τὰ καταχθόνια
λησμονηθοῦν κ' ἐκεῖνοι,
πάντα θεοὶ θὰ εἶνε τῆς γῆς ἡ ἐμπορφία ἢ αἰώνια
κ' ἡ αἰώνια Καλοσύνη!

Ἄλλ' ὁ ἀδάμας τῆς συλλογῆς εἶνε «Μαρία ἡ
Πενταγιώτισσα.» (1)

Ὅλιγοι βεβαίως ἀγνοοῦν τὸ ἐξῆς τραγοῦδι
τοῦ λαοῦ τοῦ ὁποίου τὴν ἱστορίαν ἐδημοσίευσεν
ὁ κ. Καρκαβίτσας ἐν τῇ Ἑστίᾳ τοῦ 1889.

Σ τὰ Σάλωνα σφάζουν ἄρνιᾶ
— Μαρία ἡ Πενταγιώτισσα! —
καὶ 'ς τὸ Χριστὸ κρῖαίρα,
καὶ 'ς τῆς Μαρίας τὴν ποδιὰ
— Μαρία ἡ Πενταγιώτισσα! —
σφάζονται παλληκάρια.

Ἐκ τούτου ἐμπνευσθεὶς ὁ ποιητὴς, ἐδημιούρ-
γησε ποίημα ἀκριφῶς ἐλληνικόν. Τὴν φρίκην
ἣν αἰσθανόμεθα ἐκ τοῦ λαϊκοῦ ἄσματος κατῳρ-
θωσεν ὁ ποιητὴς νὰ ἐμφυσήσῃ εἰς τὸ καλλιτέ-
χνημά του, καὶ νὰ χαρακτηρίσῃ εἰς στίχους
πάλλοντας καὶ φρικιδώντας τὴν μυστηριώδη ἐ-
κείνην μορφήν, Μαρίαν τὴν Πενταγιώτισσαν, τὴν
νέαν ταύτην Λιλιθ τῆς Ἑβραϊκῆς μυθολογίας,
τῆς ὁποίας οἱ ἀμβρόσιοι πλόκαμοι ἐνεψυχοῦντο
εἰς ὅφεις ἀποπνίγοντας τοὺς ταλαιπώρους νέους,
οἵτινες ἤθελον ἀναφλεχθῇ ὑπὸ τοῦ δαιμονίου
αὐτῆς κάλλους. Ὡς ὁ Χάρος τοῦ δημοτικοῦ ἄ-
σματος διερχόμενος:

σέρνει τοὺς νιοὺς ἀπὸ 'μπροστὰ, τὺς γέροντας κατόπι,
τὰ τρυφερά παιδόπουλα 'ς τὴ σέλλα ἀραδιασμένα,
οὕτω καὶ ἡ Πενταγιώτισσα, ἐν ἀφθάρτῳ καλ-
λονῇ, ἣν οὐδ' αὐτὸς ὁ θάνατος ἴσχυσε νὰ ἀλ-
λοιώσῃ, ἀνέρχεται ἀπὸ τοῦ μνήματος πρὸ τοῦ
ποιητοῦ, περιεστοιχισμένη ὑπὸ τῶν θυμάτων τῆς:

Ἀγῶρια ἀχνοῦδωτα, παλληκαράδες,
ἀθῶα θυμάτῃ, κ' ἀθῶοι φονιάδες,
πίσω σου τρέχουνε, σ' ἀκολουθοῦνε
κ' ὅλοι ἀπὸ ἔρωτα γιὰ σέ μεθοῦνε.

Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ ποιητὴς, καίπερ φρίττων πρὸ
τῆς ἐμφάνισεως ταύτης, αἰσθάνεται τὴν μεθυ-
στικὴν, ὀλεθρίαν ἐπιρροὴν τοῦ κάλλους καὶ φλέ-
γεται νὰ περισφίγῃ τὴν Πεντάμορφην εἰς τὰς
ἀγκάλας του, πρὸς οὐδὲν λογιζόμενος ὅτι τὸ
φίλημά της εἶνε φονικὸν καὶ τὸ περίπτυσμά της
συντρίβει ὡς ξηρὰν κάλαμον τὴν σιδηρᾶν νεό-
τητα.

Οὕτω εἰς γραμμὰς ἐναργεῖς καὶ δραστικὰς
ἐξεικονίζετο ἡ καταστρεπτικὴ ὁρμή τῆς σαγην-
ευτικῆς καὶ ἀπροσμάχου, ἀλλ' ἀναισθήτου καὶ
σκληρᾶς ὠραιότητος.

Τοιαύτη εἶνε ἡ ἀξιόλογος αὕτη συλλογὴ, ἐμ-
φαίνουσα ποιητὴν δόκιμον καὶ βαθύν, ὅστις
τανύει τὰς πτέρυγας πρὸς ὑψηλὰ ιδεώδη, ἀλλὰ
δὲν ἐξικνεῖται πάντοτε μέχρις αὐτῶν καὶ ὅστις,
ἀμελῶς ἔχων ἐνίοτε περὶ τὴν ἐξωτερικὴν μορ-
φήν, δὲν περιβάλλει τὰ πλάσματα τοῦ τόν τυ-
πον, τοῦ ὁποίου ταῦτα εἶνε δεκτικά. Τὸ βεῦμα
τῆς ποιήσεώς του ῥεεῖ πλατύ, ἀλλ' ἐνιαχοῦ, ὥς
εἰς τὴν Ξενιτεμμένην, ἀκανόνιστον καὶ ὑπερ-
πηδῶν τὰ ὅρια τὰ ὁποία ἡ φύσις ἀπαιτεῖ καὶ
τάσσει ἡ τέχνη, ἥτις διὰ τοῦ περιορισμοῦ δίδει
μειζονα ἐλευθερίαν καὶ δύναμιν καὶ ἐναργεῖαν
εἰς τὴν ιδέαν, ἥτις, κατὰ τὸν γεωμετρικὸν ποιη-
τὴν Γάβριελ, εἶνε ῥέον ὕδωρ, ἀλλὰ περιοριζομένη
ὑπὸ τῆς τέχνης, γίνεται ἀδάμας ἐξαστράπτων.

Τελευταῖον ἐξετάζομεν τὰ Ἑρεῖπια. Γλῶσ-
σα κομψή καὶ γλαφυρά, ἄμεμπτος στιχουρ-
γία, πλουσία ὁμοιοκαταληξία, ῥυθμοὶ εὐπέ-
τεῖς, συμμετρία καὶ χάρις καὶ ἐν γένει ἐντέ-
λεια μορφῆς ἐν ἀρμονίᾳ πρὸς τὴν ποιητικὴν
σύλληψιν διακρίνουσιν ὑπὲρ πάσας τὰς λοιπὰς
τὴν συλλογὴν ταύτην. Καὶ εἶνε σπουδαιότατον
ἐν τῇ ποιήσει, ὡς προλαβόντες εἵπομεν, ἡ ἐξω-
τερικὴ μορφή, ἐσφαλμένως δὲ ὀνομάζεται αὕτη
τὸ ἔνδυμα τῆς ιδέας· εἶνε τὸ σῶμα της, εἶνε
αὕτη αὕτη ἡ ιδέα. Διὰ τοῦτο πᾶν ποίημα κα-
λὸν δὲν ἀρκεῖ νὰ ἔχῃ τὴν σύλληψιν μόνον γεν-
ναίαν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐκτέλεσιν τελείαν. Οὐδὲν
τῶν ποιητικῶν ἀριστουργημάτων διακρίνεται
κατὰ τὴν ιδέαν ἢ κατὰ τὴν μορφήν μόνον,
ἀλλὰ κατ' ἀμφοτέρω. Διότι μορφή καὶ ιδέα
εἶνε συμφυῆ, ὡς ψυχὴ καὶ σῶμα.

Τὰς ἀρετὰς ταύτας, ὧν εὐμοιροῦσι τὰ πλεῖστα
ποιήματα τῶν «Ἑρεπίων», ἀνευρίσκωμεν εὐθὺς
ἐν τῷ προοίμιῳ:

Ἐκεῖ ποῦ ἦταν ἄλλοτε μαριάρικο παλάτι,
ἡ πύργος σιδερόφρακτος ἡ ἐκκλησιὰ ἀγιασμένη,
διάβηκε ὁ Χρόνος κ' ἔριξε τὸ βᾶσκανό του μάτι
καὶ τῶρ' ἄλλο δὲν μένει
παρὰ νεκρὰ χαλάσματα, οἱ γκρεμισμένοι τοῖχοι

(1) Ἑδημοσιεύθη ἐν σελ. 369 τοῦ Α' τόμου 1890 τῆς
«Ἑστίας».

Μέσ' ἔς τὴν καρδιά μου, ποῦ ἡ χαρὰ τὴν εἶχε σὰν
καὶ λειτουργοῦσε ὁ ἔρωτας σὰ σ' ἐκκλησι' ἀγιασμένη,
διάβηκε ἡ Λύπη κ' ἔρριξε τὸ βάσκανό της μάτι
καὶ τῶρ' ἄλλο δὲν μένει
παρὰ νεκρὰ χαλάσματα, οἱ θλιβεροὶ μου στίχοι.

Καλὸν εἶνε καὶ τὸ ποίημα «αἱ γυναῖκες τοῦ
'Ομήρου».

Αἱ γυναῖκες τοῦ 'Ομήρου.

'Απ' ταῖς γυναῖκές σου, "Ομηρε, δὲν λησμονῶ καμμιὰ,
ἀπὸ τῇ θεογέννητῇ τοῦ Μενελάου 'Ελένη
ὡς τὴν καλὴ νοικοκυρὰ τῇ Ναυσικάᾳ, ποῦ πλένει
τὰ κεντημένα της προικιά ἔς τὴν ἀκροποταμιά.

Μέσ' ἔς τοὺς κοιροὺς ἀπέμεινε ἡ μνήμη των πιστῇ,
γιατὶ ὅλαις ταῖς ἐγέννησεν ἡ δύναμὶς σου ἡ ἴδια
καὶ σκλάβαις καὶ βασιλίσσαις, ὅλαις φοροῦν στολίδια
τοὺς διαμαντένιους στίχους σου, τυρλὲ τραγουδιστῇ.

Μ' ἂν ὅλαις εἶνε ἔακουσταῖς, κ' ἡ κάθε μιὰ τρανή,
ἡ Πηνελόπη μοναχά, ἔς τὸν ἀργαλειὸ σκυμμένη
ἄγρυπνῃ ὑφαίνει ὀλῆμερίς, κ' ὀλονυκτίς ξεφαίνει
τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς τιμῆς ἔς τὸ ἀτέλειωτο πανί.

Γι' αὐτὸ κ' ἐγὼ ἔς τὴ δόξα τους ταῖς ἄλλαις παραιτῶ
κ' ἀπ' ὅλαις ποῦ ἐτραγουδῆσε ἡ ἀθάνατῇ σου λύρα
τὴν Πηνελόπη μοναχὴ μέσ' ἔς τὴν καρδιά μου ἐπήρα
καὶ πάντοτε μιὰν ὅμοια της γιὰ ταῖρί μου ζητῶ.

Τὸ τελευταῖον τοῦτο τετράστιχον φαίνεται
ἡμῖν κἄπως πεζότερον καὶ ἐξασθενοῦν τὴν ἐκ
τοῦ ὅλου καλὴν ἐντύπωσιν.

Τοιαύτην ἀδυναμίαν δεικνύει ὁ ποιητὴς καὶ
ἀλλαχοῦ, οὐ μόνον εἰς στίχους, ἀλλὰ καὶ εἰς
ποίημα ὁλόκληρον, ὅποιον εἶνε τὸ ἐπιγραφόμε-
νον «οἱ ντροπαλοί,» ὅπερ κατέρχεται εἰς πεζᾶς
καὶ ἐπουσιώδεις λεπτεμερεῖας, ἀντιβαινούσας
πρὸς τὸ καλλιτεχνικὸν αἰσθημα, ὅπερ ἄλλως
διακρίνει τὸν φιλόκαλον ποιητὴν. Ὅμοιως ἀπο-
δοκιμάζομεν καὶ τοὺς ἐξῆς στίχους:

Καὶ τὸ λουλούδι ἀρχινᾷ κ' αὐτὸ νὰ μαραθῇ.

Τὰ πουλιά κελαιδοῦν μὲ νάζι.

'Η νύχτα ἡ μελαχρινὴ
σκλάβά τοῦ χρόνου τοῦ Σουλτάνου.

"Ὅσον μικρὰ καὶ ἂν φαίνωνται ταῦτα, εἶνε
ὅμως κηλῖδες, αἵτινες τόσον καταφανεστεραὶ
καὶ ὀχληρότεραι ἀποβαίνουσιν, ὅσον στιλπνό-
τερον καὶ ὁμαλώτερον εἶνε τὸ κάτοπτρον τῆς
ποιήσεως, ὅπερ ἐπισκιαζοῦσιν αὐταί.

'Ωραῖον ἐν τῇ βραχυτητί αὐτοῦ εἶνε «ἡ 'Αλ-
κυὼν» ποίημα χρυσῆς συμμετρίας καὶ πλαστι-
κοῦ κάλλους:

'Η 'Αλκυὼν.

'Η 'Αλκυὼν, τὸ σπαθωτὸ καὶ γρήγορο πουλί,
περνᾷ κοντὰ ἀπ' τῇ θάλασσᾳ καὶ μόλις τὴν ἐγγίζει
πάλι σηκώνεται: ὕψλᾳ καὶ πάλι φτερουγίζει,
καὶ δὲν ἀκούει τῇ θάλασσᾳ ὅπου τὴν προσκαλεῖ
ἡ 'Αλκυὼν τὸ σπαθωτὸ καὶ γρήγορο πουλί,
ὅπου περνᾷ ἀπ' τῇ θάλασσᾳ καὶ μόλις τὴν ἐγγίζει.

'Η Εὐτυχία, σπαθωτὸ καὶ γρήγορο πουλί,
μέσ' ἔς τὴν καρδιά μου ἔρχεται καὶ μόλις τὴν ἐγγίζει
πάλι πετᾷ καὶ χάνεται καὶ πάλι φτερουγίζει,
καὶ δὲν ἀκούει καὶ τὴν καρδιά, ὅπου τὴν προσκαλεῖ

ἡ Εὐτυχία, σπαθωτὸ καὶ γρήγορο πουλί,
ὅπου περνᾷ ἀπὸ τὴν καρδιά καὶ μόλις τὴν ἐγγίζει.

'Επίσης ἀξιοσημείωτον διὰ τὸ ρυθμικὸν αὐτοῦ
κάλλος καὶ τὴν ἁρμονίαν τῶν στίχων πρὸς τὴν
οὐσίαν εἶνε τὸ ποίημα «Ἡ ξενιτεμένη μου χαρὰ»:

Ἡ ξενιτεμένη μου χαρὰ.

Μολυβένιος βοάχος σὰν βουνὸ
εἶνε ἔς τὴν καρδιά μου καὶ βαρύνει
τ' ἄνθος τῆς ζωῆς τὸ πρωῒνόν
μιὰ φωτιά θεόρατῃ μαρναίνει.

Θέλω μὲ τὰ δάκρυα νὰ τὴν σθύσω,
μὰ κι' αὐτὴ κυλοῦν φαρμακερά...

"Αχ, ἂς ἡμποροῦσε νάλλθῃ πίσω
ἡ ξενιτεμένη μου χαρὰ!

Τ' ἄστρα νυσταγμένα μὲ θωροῦν
καὶ θολαὶς ἀκτῖνες μοῦ χαρίζουν.

Τὰ λουλούδια σάβανα φοροῦν
κι' ὅλα νεκρολίθωνο μυρίζουν.

Θέλω τὰ πουλάκια νὰ ρωτήσω,
μὰ πετοῦν μ' ὀλόμαυρα φτερά.

"Αχ, ποτὲ ποτὲ δὲν θάλλθῃ πίσω
ἡ ξενιτεμένη μου χαρὰ;

Θέλω μέσ' ἔς τοὺς στίχους μου νὰ 'βρῶ
τ' ὄνειρο τῆς δόξης ποῦ ἐξητοῦσα:

κάρβουνα θωρῶ τὸ θησαυρό,
Στρίγγλα τὴν παρθένα μου τῇ Μούσᾳ

Πιάνω ἔς τὸ χαρτί νὰ τραγουδήσω,
πέφτουνε τὰ λόγια μου ξερά....

"Αχ, ποτὲ ποτὲ δὲν θάλλθῃ πίσω
ἡ ξενιτεμένη μου χαρὰ;

'Ερημος, μονάχοι περπατῶ
μὲ τ' ἀπελπισμένα ὄνειράτᾳ μου.

"Εξαφ' ἀντικρύζω σκελετό,
ποῦ ἀκολουθεῖ τὰ βήματά μου.

—Τί ζητᾷς; τολευῶ νὰ τὸν 'ρωτήσω.

—Εἶμ' ἐγὼ, ἡ 'Ενθύμησι ἡ σκληρά!

"Αχ, ποτὲ ποτὲ δὲν θάλλθῃ πίσω
ἡ ξενιτεμένη μου χαρὰ;

Βλέπω ταῖς ἡμέραις ποῦ κυλοῦν
καὶ θλιμμέναις φεύγουν μακριὰ μου:
κάποτε τὰ χεῖλᾳ μου γελοῦν
γελοῖα πειὸ πικρὰ ἀπ' τὰ δάκρυά μου.

'Ο καιρὸς μοῦ λείει νὰ σιωπήσω,
κ' ἡ ζωὴ μοῦ λείει: συμφορὰ!...

"Αχ, ποτὲ ποτὲ δὲν θάλλθῃ πίσω
ἡ ξενιτεμένη μου χαρὰ;

Βλέπω τοὺς ἀνθρώπους π' ἀγαποῦν,
κ' ἡ καρδιά μου γίνεται κομμάτια.

Τὴ χαρὰ ἀπ' τὰ χεῖλᾳ των σκορποῦν
καὶ τὴν εὐτυχία ἀπὸ τὰ μάτια.

"Αχ! ἂς εἰμποροῦσα ν' ἀγαπήσω,
ὅπως ἀγαποῦσα μιὰ φορὰ!

'Ισως τότε μόνον ἔλθῃ πίσω
ἡ ξενιτεμένη μου χαρὰ.

'Εν γένει δὲ ἀμιλλῶνται πρὸς ἄλληλα κατὰ
τὴν λεπτότητα τῆς αἰσθήσεως καὶ τὴν ἀνθη-
ρότητα τῆς φαντασίας, «ἡ Προσευχή», «ἡ Μα-
ρία», «τὸ Χιόνι», «τὸ λουλούδι τῆς Τύχης»,
«ἡ Δαναΐς» καὶ «ἡ Βάρκα», ἡ ἄλλοτε καινουρ-
γῆς καὶ γοργὴ θαλασσοπόρος, ἀλλ' ἤδη σηπω-
μένη εἰς τὴν παραλίαν, ὅπου συνέτριψεν αὐτὴν
ἡ θύελλα, ἡ βάρκα εἰς τὴν τύχην τῆς ὁποίας

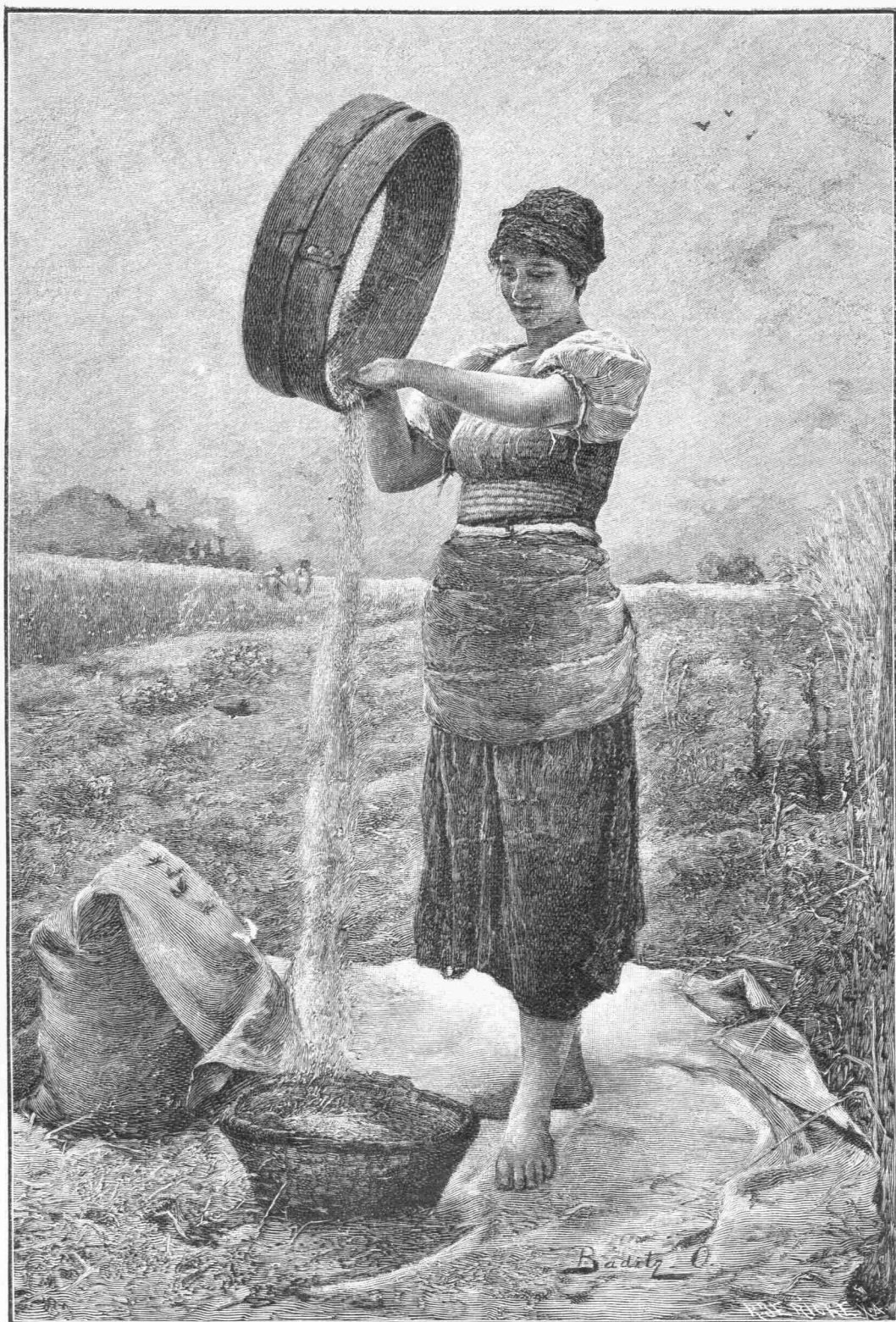

FIG TO AAGNION
Elbow Baudry

άνευρίσκει ὁ ποιητής τὴν εἰκόνα τῆς ἰδίας του καρδίας.

Μετὰ τὰ λυρικά ταῦτα ἔρχεται μετὰ θάλασσαν εἰς «Τὸ φυλακτὸν», ἔμμετρον διηγηματικόν.

Γέρων ἀγωνιστὴς διηγῆται ἐν φιλικῷ ὁμίλῳ ἐν ἐπισόδιον τῆς νεότητός του, μεταφέροντας εἰς ἡμᾶς τὰς ἐνθουσιώδεις καὶ φλογεράς, ἀλλὰ πλήρεις δοκιμασιῶν ἡμέρας τῆς Ἐπαναστάσεως:

Καθίσετε, εἶπ' ὁ γέροντας, γύρω μικροὶ μεγάλοι,
ἀπόψε ὅπου θυμῆθηκα τὰ νεῖτα μου καὶ πάλι,
θὰ πῶ τὸ παλαιόν μου. — Μιὰ ἡμέρα σὰν πεθάνω
θέλω νὰ μοῦ τὸ γράψετε στὴν πλάκα μου ἀπὸ πάντων
κανεὶς δὲν ξερεῖ, βρε παιδιὰ, τὴν ὥρα τοῦ θανάτου...
Μ' ἂν δὲ, μπορέσω νὰ τὴν πῶ περὶ διαγραφμάτων,
νὰ μὴ μὲ περιπαίξετε πῶς κάνετε στοὺς ἄλλους·
ἐμεῖς ἐκεῖνον τὸν καιρὸ δὲν εἴχαμε δακτύλους
μηδὲ φωρογραμματοκλῆς καὶ χίλια κολοκυθία·
τὸ φέμμα φέμμα ἐλέγχμε καὶ τὴν ἀλήθεια ἀλήθεια.

Ἀναχωρῶν διὰ τὸν πόλεμον.

Γιατὶ στὴ Λαύρα ὁ Γερμανός, ἐσήκωσε παντιέρα
κ' ἐκήρυξε τὴ λευτεριά στὴ γῆ τὴ σκληρωμένη,
ἔλαβε δῶρον παρὰ τῆς ἀγαπητῆς του ἐν φυ-
λακτόν, καθ' ἣν ὦραν ἐξήρχετο τῆς ἐκκλησίας,
ὅπου μετέλαβε τῶν ἀχράντων μυστηρίων καὶ
ἔδωκε τὸν ὑπέρτατον ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος ὅρκον:

Σὰν βγῇκ' ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν, ἀπάντησα τὴ Βάσω
πικρῇ, θλιμμένῃ σὰν ἰτιά, σὰν δυὸ μερῶν ἡ χάρα·
— Βάσω, τῆς εἶπα, ἂν μ' ἀγαπᾷς, κ' ἂν τῶρα ψεν ἡ
μοῖρα
νὰ σκοτωθῶ...
μὴν παντρευτῆς, ἀγάπη μου, μὴν κάνῃς ἄλλο ταῖρι.
Τῆς εἶπα καὶ τὴ φίλησα στὴ δακρυσιμένη ὄψι,
καὶ τὰ πιστόλια τ' ἀργυρὰ καὶ τοῦ σπαθιοῦ μου ἡ κόψι
θαρρῶ πῶς ἀνετρίγιασαν ἀπ' τὸ φίλ ἐκεῖνο...
— Βάσω, τῆς εἶπα, ἔχε γειά! τὴν ἔσυρα κοντὰ μου
καὶ πάλι τὴν ἐφίλησα. Μὲ δάκρυα ἐκείνη
ἔβγαλε ἀπ' τὸν κόρφο της κ' ἐνθυμησι μου δίνει
μαλαματένιο φυλακτὸ ποῦχε τὸν αἰ Γιάννη
Νὰ σ' εἶναι ἡ χάρι του γερό, βόλι νὰ μὴ σὲ πιάνη!
εἶπε κ' ἐχωριττήκαμε...

Παρῆλθον ἐκτοτε ἐπτά ἔτη ἀγώνων, κινδύ-
νων καὶ κακουχιῶν.

Κ' ἐμεῖς στὰ χιόνια τοῦ βοριᾶ, στὸν ἥλιο τοῦ ἀλωνῆρη
ἄλλοι μ' ἀγιάτρευτοι πληγαὶς ἡ μὲ μισὸ ποδάρι
κ' ἄλλοι γυμνοὶ καὶ νηστικοὶ καὶ ξετραχηλισμένοι
βαστούσαμε μερόνυχτα τὴ μάχη—τὶ νὰ γένῃ!
Δὲν ἦταν τότε ἡ λευτεριά κοπέλα καθὼς τώρα,
ἦταν μωρὸ ποῦ ἐβύζανε αἶμα ἀπὸ κάθε γῶρα,
μωρὸ ποῦχε γὰ χιόνια του κορμιὰ σκελετωμένα,
κ' ἐμεῖς τὸ μεγαλώσαμε

Μετ' ὀλίγον ἐξεχύθησαν ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα
αἱ βαρβαρικαὶ ὁρδαὶ. Οἱ Ἕλληνες ἠγωνίζον-
το ἡρωϊκῶς. Ἀλλὰ εἰς τὸν βρασμὸν τῆς μάχης
ἔφαρνα ἐκεῖ σὰν νῆνοισα κατὰ βαρὺ στὰ στήθη,
καὶ μέσ' ἐς τὴ ζάλη τοῦ καπνοῦ καὶ στὸ μεθύσι ἀπ' αὐτὸ
μηδὲ τὸ συλλογίστηκα τὸ χέρι μου νὰ βάνω
μηδὲ νὰ ψάξω νὰ ἰδῶ τί ἦταν ἐκεῖνο τάχα.
Ἦ νύχτα μὰς βοήθησε καὶ τὸ βαθὺ σκοτάδι
καὶ σὲ μιὰν ὥρα ἐφθάσαμε ἐς τ' ἀντικρύν λαγκίδι
κ' ἐστρώσαμε τὴν κάππα μας ἀριστερὰ στὸ ρέμμα

κ' ἀποσταμένοι ἐγύραμε.—Γιὰ νὰ μὴν πῶ τὸ φέμμα
δὲν ξέρω ἂν ἐκοιμήθηκα μὰ ὅταν μ' ἀφῆκε ἡ ζάλη
τότε κ' ἐγὼ σὰν δνείρο θυμῆθηκα καὶ πάλι
αὐτὸ τὸ βάρος ποῦ ἐννοίωσα ἐχθὲς μέσα 'σ τὴ μάχη
ποῦ κύλαγε ἀπ' τὰ στήθη μου νὰ πέσῃ ἐς τὸ σελᾶχι
βαρὺ βαρὺ καὶ καυτερό. Τὸ κροσοφύλλι ἀφῆκε
καὶ ψάχνω ἐς τὸ ποκάμισο νὰ ἰδῶ τί ἦταν ἐκεῖνο.
Αἶ, μὴ θαρρῆτε, βρε παιδιὰ, πῶς εἶνε παραμύθι,
ἦταν βόλι τούρκικο, ποῦ μ' εὔρηκε ἐς τὰ στήθη
κ' ἐκτύπησε ἐς τὸ φυλακτὸ καὶ τὴν ὁρμή του χάνει...
Μ' ἐγλύτωσε καὶ προσκυνῶ τὴ χάρι σου αἰ Γιάννη.

Τὸ ποίημα εἶνε γεγραμμένον μετ' ἐπικῆς ἀ-
φελείας καὶ χάριτος διὰ ζωηρῶν χρωμάτων ἀνα-
παρίστανται πρὸ ἡμῶν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, ὁ δὲ
ἀπλοϊκὸς χαρακτήρ τοῦ γέροντος ἀγωνιστοῦ,
ὅστις ὡς γέρον ἀγαπᾷ τὰς ἐπαναλήψεις καὶ
περιβλάθει τὰς ἀκαμνήσεις του μετ' τὴν γλυ-
καῖαν ἐκείνην αἰγλήν τοῦ παρελθόντος, εἶνε φυ-
σικώτατα ἐξεικονισμένος.

Τὴν συλλογὴν τοῦ ἐπισφραγίζει ὁ ποιητὴς
διὰ ποιήματος ὠραιότητος, « Ἡ Φαντασία ».
Εἰς στίχους βέοντας καὶ κατακτηλοῦντας τὴν
ἀκοὴν διὰ τοῦ μουσικοῦ αὐτῶν ῥυθμοῦ καὶ δι'
εἰκόνων συνειρομένων πρὸς ἀλλήλας ὡς οἱ δα-
κτύλιοι χρυσῆς ἀλύσεως, περιγράφεται λαμπρῶς
ἡ μαγικὴ τῆς φαντασίας δύναμις, ἥτις μετα-
φέρει διὰ νυκτὸς τὸν ποιητὴν εἰς τὸν μυστηριώ-
δη πύργον, εἰς τὰ περικαλλῆ βαθρὰ τοῦ ὁποῖου
ἐδρεῖται τὸ εἶδωλόν του, ἡ περιπαθὴς ἀγαπω-
μένη Μοῦσα. Καὶ γονατίζει πρὸ αὐτῆς, καὶ
πνεῦμα λατρεῖς ἐξέρχεται τῶν χειλέων του,
ὅπερ ἐνσαρκοῦται εἰς στροφὰς μεστὰς πόθου καὶ
ἀληθείας. Ἡ Μοῦσα κύπτει καὶ τὸν φιλεῖ, ἀλλ'
ἡ αὐγὴ ἀνατέλλει, τὸ θεῖον δνείρον διαλύεται
καὶ ὁ μαγικὸς πύργος μεταβάλλεται εἰς τὸ ἀ-
χαρὲς δωμάτιον τοῦ ποιητοῦ, ἐπὶ τῆς τραπέζης
τοῦ ὁποῖου κεῖνται οἱ στίχοι, οὓς ἐχάραξε.

Ἀλλ' ἐπιτραπήτω ἡμῖν ν' ἀναγνώσωμεν ἐκ
τοῦ μακροῦ ποιήματος μόνην τὴν πρὸς τὴν Μοῦ-
σιν ἀποτροπὴν τοῦ ποιητοῦ, καὶ αἶροντες τοὺς
ἀκροτάς ἡμῶν εἰς τὰς μαγικὰς πτέρυγας τῆς
Φαντασίας, νὰ τοὺς ἀνακουφίσωμεν ἐκ τοῦ κό-
που εἰς ὃν ὑπέβληθησαν, ἀκροώμενοι τῆς μα-
κρᾶς ταύτης Ἐκθέσεως:

Ἐκ τῆς φαντασίας.

«Σ' ἀγίασσα παντοτεινὰ ὁ κόσμος ὁλοένα
»θὰ στρέφῃ ἐς τὸ θεόρατο ραβδί ποῦ τὸν βαστά.
»θὰ πέφτῃ ἡ θὰ σηκώνεται κάθε τρανὸς πλανήτης,
»τοῦ ἀρχαγγέλου ἡ σάλπιγγα θὰ σέρνῃ τὴ φωνή της
»κ' ἐγὼ θὰ ζῶ γονατιστὸς ἐς τὰ πόδια σου μπροστά.
»Ἀνάθεμά με ἂν δὲν πονῶ!... Μέσ' σὲ σκοτάδι μαῦρο
»ἄγριαις θάλασσις περνῶ,
»διαβαίνω κάμπους καὶ βουνὰ τὸ γιατρικὸ μου ναῦρω
»γιατὶ πονῶ, πονῶ, πονῶ — ἀνάθεμά με ἂν δὲν πονῶ!
»Γιατὶ ἡ ἀγάπη ἔχει καυμούς· ὅποιος μισεῖ, ἡσυχάζει·
»ὅμως ἐκεῖνος π' ἀγαπᾷ, ἀνάπαυσιν δὲν ἔχει·
»τὰ μάτια του αὐλακόνου, ἡ ὄψι του χλωμαίνει,
»γελᾷ ἐς τὴ λύπη, τὴ χαρὰ μὲ δάκρυα τὴ βρέχει·
»ἔρχοντ' αὖ χρόνια ποῦ κυλοῦν καὶ ξεχωρίζει μόνον

«τὴ μέρα ἀπὸ τὸν ἥλιο τῆς, τὴ νύκτα ἀπ' τὴ σελήνῃ»
 «ποτίζει με τὸ αἷμά του τὸν διψασμένο πόνο
 «κι' ὅσο ἀνάθ' ἡ ἀγάπη του, τόσο ἡ ζωὴ του σβύνει.
 «Μὰ ἐγὼ ἐπὶ ἀγάπησα, προφητικὴ μου Μοῦσα·
 «σ' ἀγάπησα ὅσο μιὰ φορὰ 'ς τὰ σπάργαν' ἀγαποῦσα
 «στὰ στήθη τῆς μητέρας μου ποῦ μοῦσιναν τὸ γάλα·
 «ἐσένα ποῦ ἐνανούρισε μ' ὄνειρατα μεγάλα
 «τὴν κουρασμένη νεότητά μου· ἐσὲ καμαροφρεῖδα,
 «ποῦ 'ς τὸ μυαλό μου ἐφύτεψες τῆς δόξης τὴν ἐλπίδα
 «ὥσάν λουλουδιὶ ἀτίμητο σὲ χωματένια γλάστρα.
 «Σ' ἀγάπησα καὶ σ' ἀγαπῶ.— Σ' τοῦ Γαλαξία τ' ἄστρα
 «ποῦ χύνονται λευκὸς φωτὰ καὶ 'σάν ποτάμι σμίγουν,
 «ἐκεῖ εἶνε κ' ἡ ἀγάπη μου κρυμμένη. Ὅταν ἀνοίγουν
 «τὴ νύκτα ἡ θύραις τ' οὐρανοῦ γιὰ νὰ διαθοῦν οἱ ἀγγέλοι
 «νὰ φέρουν τὰ μηνύματα ὅσα ὁ Θεὸς ὁρίζει,
 «τὴν καμαρόνουν, κί' ὁ καθεὶς γιὰ ταῖρι του τὴν θέλει,
 «μὰ ἐκείνη χαμηλοθωρεῖ καὶ σεμνοκοκινίζει.
 «Κί' ὅμως αὐτὴ ἡ ἀγάπη μου— ποῦ κρυφανατριχιάζει
 «μονάχα ἀπὸ τὸ φύσημα ποῦ 'ς τὸν ἀγέρα δίνει
 «'ς τῆς πεταλούδας τὸ πτερό— σὲ μιὰ στιγμὸν ἀλλάζει,
 «γίνεται λάμια ἀχόραγχι καὶ φλογερὸ καμίνι
 «καὶ κατατρῶει τὰ σπλάγχνα μου καὶ καίει τὰ σωθικά μου».

Τέτοια τῆς λέω γονατιστός· τὸ νοῦ ἡ χαρὰ σκοτίζει·
 κ' ἡ ἀγάπη ἡ ἀνυπόταχτη μέσ' τὴν καρδίᾳ μου ἀχνίζει
 κί' ὁ ἄχνός τῆς δάκρυ γίνεται
 κί' ὅλα τὰ μέλη μου περνᾷ κί' ἀπὸ τὰ μάτια χύνεται.
 Καὶ τότε γέρν' ἡ Μοῦσά μου τὸ εὐμορφο κεφάλι
 καὶ με φιλεῖ 'ς τὸ μέτωπο παῖ με φιλεῖ καὶ πάλι
 καὶ μ' ἀπαντᾷ χαρούμενη με δυὸ λογάκια, ὅπου
 ποτὲ δὲν θὰ χωρέσουνε σὲ στόμ' ἄλλου ἀνθρώπου.
 Μὰ μέσ' 'ς τὰ τόσα τῆς φιλιᾷ 'ς τὰ βελουδένια χάδια τῆς
 τραβιέται ἀπ' τὸν οὐρανὸ ἡ νύκτα ἡ μελαχροινὴ
 στέλν' ἡ ἀπάρβην αὐγὴ τὰ ρόδινα σημάδια τῆς
 κί' ὁ πετεινὸς τὴν χαιρετᾷ με μιὰ βραχνή, βραχνή φωνή.

Εὐπνοῦν με χάδια τὰ πουλιά· 'ς τοῦ πεύκου τ' ἄφυλλο
 κλαδί

ὁ φλόαρος κορυδαλὸς τινάζει τὰ φτερά του—
 Ἐγγίξ' ἡ Φαντασία μου τὸ μαγικὸ τῆς τὸ ραβδί,
 καὶ 'σάν καπνὸς σκορπίζονται κί' ὁ πύργος κ' ἡ κυρὰ του.

Καὶ πάλι ἐγγίζει τὸ ραβδί κί' ἀμέσως ὅλ' ἀλλάζουν·
 τριγύρω ἀπλόνονται βουβοὶ τῆς κάμαράς μου οἱ τοῖχοι
 κί' ἀπάνω 'ς τὸ τραπέζι μου θλιμμένοι με κυττάζουν
 οἱ στίχοι ὅπου ἐχάραξα, οἱ ταπεινοὶ μου στίχοι.

Ἦ Φαντασία μάγισσα, σ' εὐχαριστῶ, σ' εὐχαριστῶ
 γιὰ τὴν εὐτυχία μου μόνο σὲ σένα χρεωστῶ
 κί' ἂν ἦνε ψεύτικη ἡ χαρὰ καὶ τ' ὄνειρό μου πλάνη,
 ὅμως με κάνει νὰ ξεχνῶ τὰς πίκραις καὶ με φθάνει.

Μήπως δὲν εἶνε ψεύτικη κά'ε χαρὰ ψηλαφητὴ
 καὶ ὅλαις ἡ λύταις καὶ οἱ καίριοι δὲν εἶνε ψεύτικοι κί';
 αὐτοί;

ποιὸς ξερεῖ μήπως μοιάζουμε παντοτενὸ ὑπνοβάτη
 καὶ ὅ,τι τριγύρω βλέπομε εἶν' ὄνειρο καὶ ἀπατη!

Ὅ,τι κί' ἂν εἶνε, ἐγὼ πετῶ με τὰ γοργὰ φτερά σου.
 ὦ φαντασία μάγισσα, τὸν κόσμον λησιμονῶ,
 οἱ πόθοι σου εἶνε πόθοι μου, χαρὰ μου εἶν' χαρὰ σου
 ὅταν γελᾷς χαμογελῶ κί' ὅταν πονῆς πονῶ.

Τώρα μιὰ χάρι σοῦ ζητῶ, ὦ Φαντασία ἀκοίμητη·
 νᾶγγίσῃς λίγο τὸ ραβδί, ποῦ σοῦδωκεν ἡ τύχη,
 'ς τὰ λόγια ποῦ ἐχάραξα, γιὰ νὰ γενοῦν ἀτίμητοι
 οἱ ταπεινοὶ μου στίχοι.

Οἱ κριταὶ τοῦ παρόντος ἀγῶνος, συγκρίναντες
 καὶ σταθμίσαντες τὰς ἀρετὰς καὶ τὰ ἐλαττώμα-
 τα τῶν δύο καλλίστων συλλογῶν τούτων,
 ἀπεφάσισαν ἐν ὁμοφρονίᾳ νὰ βραβεύσωσι μὲν
 «Τὰ μάτια τῆς ψυχῆς μου» καὶ τὰ «Ἐρίπεια»,
 νὰ ἐπαινέσωσι δὲ τὰ «Ἀγροτικά».

Ε. Δ. ΡΟΙΔΗΣ,
 Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ.

Α. ΠΡΟΒΕΛΕΓΙΟΣ
 εἰσηγητής.

Η ΛΥΓΕΡΗ

Συνέχεια· ἴδε σ' 10.

Ὁ Βρανᾶς δώσας τοιοῦτον οἰκτρὸν τέλος εἰς
 τὴν συνάντησίν του μετὰ τῆς Ἀνθῆς ὑπὸ τὴν
 συκὴν τοῦ Πλεῦρου, ἔφυγε με τὴν πεποίθησιν
 ὅτι ἡ λυγερὴ οὐδέποτε ἠσθάνθη ἔρωτα πρὸς
 αὐτόν. Μετὰ μικρὸν ὅμως ὅτε ἡ ἑξαψὶς του κα-
 τηναάσθη ἤρχισε νὰ κρίνῃ λογικώτερον τὴν δια-
 γωγὴν τῆς Ἀνθῆς. Βέβαια, ἡ λυγερὴ δὲν ἦτο
 δυνατὸν ἐπὶ τόσα ἔτη νὰ τὸν ἀπατᾷ. Ἐκαμε
 τόσας θυσίας, ἤκουσε τόσας κατηγορίας πρὸς χά-
 ριν του. Τώρα εὗρισκεν ἀληθῆ τὰ δάκρυα τῆς,
 φυσικὴν τὴν ἀπελπισίαν τῆς. Διατὶ τάχα δὲν
 προσεποιεῖτο οὕτω καὶ ἄλλοτε; Ἐνθυμεῖτο ὅτι
 πολλάκις τὴν ἐβλεπε λυπημένην, δακρυσμένην
 καὶ ὠχρὰν ἀπὸ τὰς κακολογίας τοῦ κόσμου καὶ
 ὅτε τὴν ἠρώτα διὰ τὴν κατάστασίν τῆς, ἐκείνη
 ἤλλαζεν εὐθύ· ὅψιν, ἐπροσποιεῖτο τὴν γελαστήν,
 τὴν χαρούμενην:

— Τίποτα, καίμενε· τὸ κεφάλι μου με πονεῖ
 — τὸ ἔρρω!

Καὶ ἔλεγε τοῦτο διὰ νὰ μὴ μεταδώσῃ τὴν
 λύπην τῆς καὶ εἰς ἐκείνον. Τόσον τὸν ἠγάπα ὥστε
 οὔτε δάκρυ ἤθελε νὰ χύσῃ πρὸς χάριν τῆς!...

Καὶ ὁ νέος ἤρχισεν ἐν εὐσυνειδησίᾳ νὰ ἐξε-
 ταζῇ καὶ τὴν ἰδικήν του πρὸς τὴν παρθένον δια-
 γωγὴν. Πῶς ἐφάρθη πάντοτε εἰμὴ ἐγωίστης καὶ
 ἀπότομος καὶ ἀπαιτητικός. Νὰ πρὸ μικροῦ ἀκό-
 μη ἦτο διαγωγὴ ἀγαπῶντος αὐτὴ του ἡ δια-
 γωγὴ ὑπὸ τὴν συκὴν; Τὸ κακόμοιρο τὸ κορίτσι
 ἐκλαίει τὴν τύχην, ἥτις τὸ ἀνέμενε καὶ εἶχε καὶ
 αὐτὸν ἀπ' ἐπάνω νὰ τὸ ὑβρίξῃ, ἀντὶ νὰ τὸ πα-
 ρηγορῇ. Κ' ἐπὶ τέλους ἔθραυσε τὰς ὑδρίας διὰ
 τὰς ὑποίας ὁ θεὸς ἤξευρε πόσα ἤκουσεν ἀπὸ τὴν
 μητέρα τῆς ἡ λυγερή.

Ὁ Βρανᾶς ἤδη ἀνελύθη εἰς δάκρυα, ἀληθῆ
 δάκρυα ψυχῆς εὐγενοῦς, αἰσθανομένης ὅλους
 τοὺς πόνους καὶ τὰς συγκινήσεις τοῦ ἔρωτος.
 Κατηγορεῖ ἐκυτόν, ἤλεγχε τὸν βίαιον χαρακτῆρα
 του, ἔδακνε τὰς σάρκας του, καὶ ἤθελεν ἂν ἦτο
 δυνατὸν νὰ ἐπιβάλλῃ εἰς ἐκυτόν αὐστηράν τι-
 μωρίαν. Ἀλλ' ἦτο ἀρκετὴ τιμωρία δι' αὐτόν ἡ
 ἀγρυπνία τῆς νυκτὸς ἐκείνης καὶ ἡ ἀνησυχία
 του. Ἐπεθύμει μεγάλως νὰ ἠδύνατο τώρα ἀμέ-
 σως νὰ πεταξῇ πλησίον τῆς Ἀνθῆς διὰ νὰ τὴν
 παρηγορήσῃ καὶ κατενδεῖ ὅτι τοῦτο ἦτο ἀδύ-